

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Kako gre obrezati trte, katere je v prošlem letu toča močno poškodovala.

Prvo delo, katerega se bo treba kmalo po svečnici enkrat lotiti v vinogradih, bo obrezovanje trt. Hvala Bogu, da nam niso v letošnji zimi trte nič pozeble, in nadjati se hočemo, da nam tudi do obrezovanja več pozeble ne bodo. Zaradi pozebe trt ne bo toraj pri obrezovanju nikake izjeme delati treba. Pač pa bo to jako potrebno pri obrezovanju trt, katere je v prošlem letu toča močno poškodovala. Vsakemu skušenemu vinogradniku mora biti namreč do dobrega znano, da je trtno mladje, da so zdajšnje mladike, katere je toča že takrat potolkla, ko so še zelo zelšnate bile, ko so bile toraj še bolj pognanki, da so torej take mladike jako krhke, polomljenju močno podvržene. In take trte gre torej, osobito ako se nahajajo gledé njih rodovitosti ravno v najboljši dobi povsem drugače obrezati in povezovati, kakor pa po toči nič poškodovane. Napnencev narezovati ter te s pomočjo vežnje v bolj ali manj vodoravno lego spravljati se ne sme, kajti pri ključenju in vežnji bi se zelo vsi polomili. Napnence narezovati ter jih navpik po konci vezati, se pa tudi ne sme, kajti potem zaženejo oni le na vrheh močno, zdolaj pa le slabotno mladje, in previsoke trte utegnejo biti pri reznji prihodnjega leta temu neprijetna posledica.

Kako naj se torej take trte obreže, da se navedenim neprilikam izognemo? Enostavno takole: Na vrhu ali zelo pri vrhu debla trte pusti, to je, nareže naj se en palec treh očes. Ta palec ima v prvi vrsti namen, les za prihodnje leto nastaviti, rodovitost njegova v tekočem letu pride pa šele v drugi vrsti v poštev. Zato ni odveč napočno, ako se za narezovanje tega palca mladiko določi, katera ni dvoletnemu lesu priraščena, ampak že starejšemu, katera je pa slučajno znabiti po toči le malo, ali celo nič poškodovana. Napnenca, novega napnenca za dosego grozdja v tekočem letu se pa trti nič ne nareže, ampak izkoristi se v ta namen že lanskega. To stori se pa s tem, da se vse na njem nahajajoče mladike, naj bodo po toči kolikor god poškodovane, na palce dveh do treh očes zreže, in napnenc (lanski namreč) pa v svoji lanski legi pusti. Tako obrezane trte res da niso za oko lepe, pa saj ostanejo take le za eno leto, ker se jim prihodnje leto lahko vse take že dvoletne postale napnence (boljše rečeno že stegnence) enostavno proč poreže. Tako obrezane trte so pa na vsak način lahko popolnoma tako rodovite, kakor so one, katere toča poškodovala ni, in katerim se torej lahko redne navadne napnence narezuje. In zakaj bi popolnoma rodovite ne bile, ko se nahajajo na lanskem napnencu pušчени palci vendar na dvoletnem lesu, in ko so na dvoletnem lesu priraščene mladike, kakor v obče znano, ravno najbolj

rodovite. Po toči poškodovane trte, katere se pa še ne nahajajo glede njihove rodovitnosti v najboljši dobi, seveda ne kaže tako obrezovati. Te obreže naj se namreč njih starosti primerno takole: Enoletne na palček dveh očes, dvoletne na dva palčka dveh očes, ali pa le na en palček treh očes, triletne pa na prerezavke. Prerezavke imenujemo napnence 5 do 6 očes, katere se pa navpik kviško poveže. Jako želeli je, da se gospodje strokovnjaki, katerim je poklic, vinogradnike v umnem vinogradstvu podučevati, ob času obrezovanja trt v po toči močno poškodovane vinograde podajo, ter tam na mestu vinogradnike v pravilnem obrezovanju praktično podučje.

—1—

Ne kupujmo slabega deteljnega semena!

Koliko slabega deteljnega semena se ni že prodalo po naših krajih in koliko slabih uspehov se je po naših njivah zaraditega že doživelo! In vendar se najdejo gospodari, ki so tako kratkovidni, da kupujejo deteljno seme raje od malovrednih in kričavih prekupcev kakor od poštenih trgovcev. Menda zato, ker ga dobe tam iz kmetskih rok ali pa za nekoliko nižjo ceno! Kako nespametno! Zares čuditi se moramo, da nas ne zmodre slabe izkušnje, ki jih imamo s takim malovrednim semenom! Vsako leto se pripeti, da toži zdaj ta zdaj drug gospodar, da je detelja slabo izhajala vzlic temu, da jo je gosto sejalo. Slišijo se pa še druge tožbe. Zgodi se tudi, da zraste namesto prave detelje kaj družega, kakšna druga detelja ali pa sam plevel. To je velika škoda za gospodarja! Ta škoda ne obstoji namreč samo v tem, da je denar za seme zavržen. Še veliko večja škoda tiči v tem, da je s takim semenom pokvarjena cela letina, da je vse delo in ves trud zastonj. In kdo je temu kriv? Nihče drug kakor dotični gospodar sam, ker se ne zmeni za dobre nauke svojih prijateljev, ampak dela po svoji glavi in kupuje deteljo tam, kjer jo dobi po ugodnejši ceni in najraje od kmeta, če ga tudi ne pozna.

Če pomislimo, da je krma dandanes najvažnejši kmetijski pridelek in da se po njej najbolj ravna napredek naše živinoreje, in če pomislimo dalje, da se po slabem semenu močno znižujejo krmski pridelki, potem nam je posebno na Dolenjskem, kjer sejemo veliko detelje, gledati na to, da smo pri nakupu semena kolikor mogoče previdni in izbirčni. Ako se pri drugih poljedelskih semenih gleda na to, da so dobra in čista, moramo toliko bolj paziti na vse to pri deteljnem semenu. Ne glejmo na nižjo ceno, ki je v takih slučajih navadno goljufiva. Kaj ti pa pomaga, če dobiš seme za par desetice ceneje? Pomisli na škodo, ki jo trpiš s takim semenom! Letos bo deteljno seme sploh drago. Zato svarimo že danes naše gospodarje pred nakupovanjem cenejšega semena. Ne varčujmo tam, kjer ne smemo! Pustimo malovestne prekupce na stran in ku-

pujmo seme pri poštenih in zanesljivih trgovcih, tam, kjer nam za kaljivost in čistoto semena jamčijo in kjer prodajajo semena, ki so preiskana in uradno potrjena kot dobra.

—r—

Cepljenje prašičev proti rdečici.

Med najbolj nevarne bolezni pri prašičih spada takomenovana rdečica. Ta bolezen je napravila po naših krajih že ogromno škodo, in sicer ne le s tem, da je prizadetim gospodarjem poginilo toliko in toliko prašičev, ampak tudi s tem, da je ustavila v okuženih krajih celo kupčijo. V preteklem letu so bile na Kranjskem občine, kjer je po več sto prašičev poginilo za to kugo.

Proti tej kužni bolezni nimamo nobenega drugega pripomočka kakor varnostno cepljenje. Edino cepljenje prašičev nas lahko varuje pred ogromno izgubo, ki nam je lahko prizadene rdečica. Po raznih deželah so to že izkusili in so prepričani, da je res tako. Ako pomislimo, kako velikega pomena je za nas prašičjareja in kako ogromna je po drugi strani škoda, ki nam jo dela ta nevarna bolezen, potem postane tudi za naše kraje cepljenje prašičev kot varnostno sredstvo proti rdečici eno najvažnejših vprašanj, za katero se mora zanimati vsak, če ima le količkaj smisla za potrebe našega kmeta.

Kmetijska družba v Ljubljani se je lotila prvih korakov za vpeljavo varnostnega cepljenja na Kranjskem in hoče po možnosti skrbeti za cepljenje prašičev. Zaraditega pozivlja vse kmetijske podružnice, županstva in posamezne gospodarje, ki se brigajo za blagor kmetovalcev, da se obračajo zaradi cepljenja prašičev na glavni odbor in da nemudoma naznani, ali želijo, da se prične tudi v njihovem kraju s tem cepljenjem in da povedo, koliko približno bo treba cepiti prašičev. Cepljenje samo bi izvrševal v tem slučaju družbeni živinozdravnik. Stroški za posamezne prašiče bodo majhni, tem manjši, čim večje bo število prašičev, ki se imajo cepiti.

Gospodarji! Na lastni koži ste že skušali izgube, ki vam jih je prizadela rdečica pri prašičih. Naj vam bo to nekako bodrilo, da se poprimete tudi vi cepljenja in da se zavzamete skupno za to važno in pereče vprašanje. Obrnite se na županstvo svoje občine, oglasite se tam in zahtevajte, da se tudi pri vas prične s cepljenjem prašičev. Gotovo je, da se bodo županstva rada odzvala vašim težnjam in da bodo preskrbela vse, kar treba, da se prične tudi pri nas potrebna pomoč proti tej nevarni kužni bolezni. Ravno tako so pa tudi kmetijske podružnice pripravljene, storiti vse potrebne korake za vpeljavo varnostnega cepljenja. Ležeče je pa sedaj na vas, gospodarji, da se oglasite in da povejte, ali želite, da se prašiči cepijo in koliko prašičev bo cepiti. Toraj na noge! —r—

Železniška zveza Brežice - Novo mesto.

Akcija za železniško zvezo Brežice - Novo mesto je v najlepšem tiru in tako smemo upati, da bo naša dolenska stolica odškodovana z nameravano progo, kar izgubi s podaljšanjem dolenske železnice. Konzorcij mož, ki je prevzel trasovanje imenovane transversalne proge se je sestavil, interesirane občine ob Krki so odposlale na pristojna mesta prošnje in v doglednem času bo vstrajao delo doseglo gotovo tudi za Dolenjsko lepe uspehe. Ako se pomisli, da je proga Feldbach Purkla - Ptuj - Rogatec gotova stvar, in da se je lani sestavil železniški odsek v Brežicah za podaljšanje zveze Rogatec-Brežice, kateri se je letos razširil še za nameravano progo od Brežic do Novega mesta, tedaj dobi naša Dolenjska najkrajšo direktno zvezo z Dunajem, kar postane seveda nedoglednega pomena za naše kraje. — Zdi se nam potrebno, da še ponovimo, kar je poročal ljubljanski dnevnik pred dvema tednoma

o rentabiliteti — najvažnejši točki vsakega podjetja — glede kostanjeviškega sodnega okraja: „Trgovci rabijo vsako leto blaga za svoje trgovine do 500 vagonov; s postaje Videm se prevažajo v Novo mesto žita 480 vagonov; tavolet se nažaga v Gorjancih 550 vagonov; stavbnega lesa po velikih žagah 400 vagonov. Izvoz svinj znaša na leto do 800 vagonov, to pa zato, ker je hrvaška stran proti nam zaprta.

Neki Tržačan bo v Gorjancih žgal oglje ter skozi 10 let izvažal 500 vagonov oglja na leto. Veliki sejmovi na Bučki, v Škocjanu, v Št. Jerneju in drugod bi izvažali živine, konj itd. do 700 vagonov. Kostanjeviški okraj je letos pridelal 17.526 hl vina. Ko bi imeli železnico, bi se izvažalo vsako leto do 15.000 hl vina. Osebni promet bi z Zidanega mosta pritegnil nase v veliki meri Novo mesto. Ker že pri vsakem železniškem projektu upoštevajo strateško važnost, bodi omenjeno le to, da bi ta železnica bila neprecenljive važnosti v slučaju kakih homatij na jugu naše monarhije — Da se torej ta proga čim preje uresniči, zato se je osnoval v Brežicah, kakor smo zgoraj že navedli, posebni železnični odbor, kateremu je na čelu g. baron Moscon, kot njega namestniki so gg.: A. Faleschini, župan breški; dr. Fr. Schuster, župan rogaški in S. pl. Sladovič, župan novomeški. Ta železnični odbor namenja začetku na meseca februarja t. l. osebno prositi na Kranjskem in na Štajerskem pri najvišjih uradih, da bi se ga podpiralo v njegovem delovanju najprvo s tem, da se mu podeli denarna podpora v svrhu trasiranja železnične proge. Umevno je, da bode imel ta odbor toliko večjo moralno veljavo, in upliv, čim bolj ga bodo podpirali interesi. V ta namen so merodajne občine in njih zastopi. Zato se le-ti vabijo, da podpirajo ta železnični odbor na ta način, da se soglasno izjavijo, za to železniško progo Rogatec-Brežice - Novo mesto. Na delo torej vsak, ki lahko pomore dobri stvari do zmage! —

Politični pregled.

Naš cesar je na razna vprašanja pri vladi izrazil željo, da se slavi njegova šestdesetletnica s človekoljubnimi deli in naj se ne prirejajo slavnosti.

V avstrijskem vojnem ministrstvu so se dovršila pripravljalna dela o dveletni vojaški službi. Treba je samo še sporazuma z Ogrsko.

Proračunski odsek našega drž. zbora pričel je 28. jan. specielno debato. Glavnim poročevalcem v državni zbornici je izvoljen Steinwender. Odsek je sprejel vse točke o najvišjem dvoru, vse izpreminjevalne predloge pa odklonil. Sprejele so se tudi točke o drž. sodišču, upravnem sodišču in ministrskem svetu.

Trgovska pogodba med Avstrijo-Ogrsko in Srbijo je podpisana. V kratkem se razglasijo določbe, ki so bile sprejete v pogodbo.

Novi ban hrvaški baron Rauch in Hrvatje so si vže v laseh. Pri njegovem dohodu v Zagreb vršile so se velike demonstracije. Policijo in orožništvo so pomnožili.

Italija na vse kriplje oborožuje mejo proti Avstriji na morju in na kopnem. Poučena je tudi izborna o vsem, kar se godi v Avstriji, ker ima v Avstriji tudi veliko vohunov. Da pa Avstrija pri takih pojavih ne spi, je samo ob sebi umevno. Akoravno obstoji med Avstrijo, Nemčijo in Italijo trozveza, ki jamči za mir med temi državami, priti zna prej ali slej med nami in Italijo do krvavega spopada.

Ker Francozi niso dobili pri zaplenjenju cerkvenega premoženja nadejane se milijarde in to radi tega, ker se je ta denar poizgubil po žepih raznih visocih gospodov, odredila je vlada preiskavo, v kateri se bode pralo umazano perilo, slično panamskemu.

Ruski dumi je predložen predlog o zgradbi drugega tira na sibirski železnici, koje zgraditveni stroški bodo znašali nad 157 milijonov rubljev.

Na Portugalskem dan za dnevom narašča število republikancev, vključ temu da je cenzura jako ostra.

kakor še nikoli in republikanci sploh ne smejo prirejati nikakoršnih shodov. Veliko število odličnih članov opozicije je zavarovanih po stanovanjih, kraljeva straža je zelo pomnožena in vojaki noč in dan pripravljeni, kajti vsak trenutek pričakujejo, da prirede republikanci vstajo. Dne 29. jan. razkropila je policija več z revolverji obo-roženih skupin, ki so se v raznih krajih Portugalske spopadle.

V Maroku se vrše zopet novi boji mej Maročani in Francozi. Mulej Rešid je zasedel mesto Settat s številnim vojaštvom ter hoče braniti mesto proti Francozom z vso silo. Francoski general d'Amade namerava osvojiti Settat.

LISTEK.

Zgradba nove župne cerkve v Prečni.

III.

Sploh pa vljudno poprosim vsakoga, ki pride v župnišče po opravkih ali zasebnih zadevah. Duhovnik ima vedno stik z ljudstvom, tuintam svetuje v važnih zadevah, dostikrat pomiri z malo besedico britkostna srca, mnogokrat napravi to in ono vslugo. Hvaležno ljudstvo se ljubeznjivo odzove z malim darilcem ali z večjim prispevkom za novo cerkev.

Zadeva ta prodrla je že tudi v javnost, tako, da celo na cesti ali stranski poti, ko me ljudje srečavajo in dohajajo, mi kateri semtertja stisne v pest kronico ali tudi več „za cerkev.“ Tudi sosedni župljani in daljni že poznajo prečenskega „kolednika sv. Antona“ ter ob sestankih drage volje in smehljaje prispevajo. Razgovor o novi cerkvi vname se povsod, tudi v železničnem vozu sem dobil tu in tam kak desetak. In ni dolgo od tega, ko se snidem s starimi znanci v vlaku, pozdravimo se prijateljsko, pogovorimo o tem in onem, poslednjič tudi o novi cerkvi, o zgradbi, o stroških, o prispevkih, in posledica je bila pozneje — stotak. Čast vrlemu možu!

Nedavno šel sem v mesto, tam za kolodvorom sopiha za menoj stara nepoznana ženica in hiti: „nate kronico za cerkev.“ Hvaležno jo sprejemem. V mestu me pa sreča číslan meščan na ulici, pa poseže v denarnico in moško da nov desetak za novo cerkev. Varuj vas, dobri ljudje sv. Anton in blagoslovi Vas Gospod B. g vse!

Zdaj se pa obrnem s prav prísérčno prošnjo do s. p. n. cenjenih čitateljev in čitateljic „Dolenjskih Novic“, tudi do onih izven domače župnije, do blagorodnih gospá in imenitnih gospodov v dolenjski metropoli, kakor tudi drugih dolenjskih mest in trgov, do zelo číslanih meščanov in meščank, do pridnih gospodarjev in vrlih gospodinj, do male in odraslene mladine, tudi do onih, ki čitanje poslušajo, do starih mož in žena. Zanimive „Dolenjske Novice“ pohitite z milo prošnjo po vsej Dolenjskeji, tja gori po dragi mi žužemberski dolini in na njeno levo in desno, tudi do bistre Save, pa tudi višje do Ljubljane bele in nizdolu čez Gorjance po mili mi Belokrajini s središčem Črnomljem, kjer sem kot mlad duhovnik v prvi duh. službi jako zadovoljen pastiroval. Prosim, da mi nihče ne zameri, nadležen ne nameravam biti, prosim pa lepo vsa dobra srca, ki utrpe kaj darovati; spominjati se krasne gotske stavbe v Prečni in njenega patrona čudodelnika sv. Antona. Od postanka zbirke se spominjamo vsaki dan vsih dobrotnikov pri sv. maši javno na prižnici in zasebno molimo za nje. Večkrat v letu darujemo sv. mašo za žive in mrtve dobrotnike, kakor na svet večer o polnoči, na dan sv. Antona puš., na pepelnico, na sv. Antona P., na god sv. Elije itd. Cenjene darovalce prosim, da bi darove pošiljali na „župnijo Prečna pri Novem mestu“ „ali posamezni, ali kot zbirko, mogoče, da bi jih nekteri tudi osebno oddali, ali jih oddajali prihčno slav. uredništvu Dol. Novic.“ — Prosim lepo, kakor komur drago.

Podoba sv. Antona.

Sv. Antona Pad. mnogo časte Slovenci, posebno je pa globoko ukoreninjeno to čiščenje po Dolenjskem. Tudi pri nas se je začel porajati glas izmed ljudstva: Podoba sv. Antona P. bi radi imeli v župni cerkvi! Ta glas je viknil najprej iz obližja župne cerkve, donel je pa naprej po bližnjih in daljnih vaseh, pa je našel mnogo prijateljev. To mi pove star gospodar s Prečne z opomnjo, da bi mnogi že radi prispevali za podobo.

Prav!, rečem mu, le pobirajte! To je bilo l. 1894 proti jeseni. Kmaló smo imeli nad 15 gold. zbirke, zanimanje je bilo pa vedno večje, darovi so se množili priložnostno, po kroni, po goldinarju, tudi otroci šolski so po naročilu staršev donášali sv. Antonu. Naročili smo podobo sv. Antona P. v Inomestu pri tvrdki Anton Müller, ki je veljala z okvirjem vred 116 kron. Res ni draga, dasi je izmed najlepših maloštevilnih podob naše stare cerkve. To podobo smo pritrčili pred velikim oltarjem na stranskem zidu pod njo pa nabiralnik s podpisom: „Darovi sv. Antonu.“ „Vox populi, vox Dei“ glas ljudstva zna biti tudi glas Božji, si mislim, vsaj to je dobro, ker počesčenje svetnika poživlja in vkrepuje versko zavest, pa tudi pobožnost množi in naklanja častilem blagoslov iz neba. — Ob enem pa imamo tudi nov vir dohodkov novi cerkvi.

Bolnik, bolnica okreva iz hude bolezni, pride s hvaležnim srcem prvič v župno cerkev, na čast sv. Antonu pomoli in spusti svoj dar v nabiralnik. Gospodar in gospodinja v težkih skrbeh radi bolezni pri ljudeh ali živini stori isto tako. Bolezen, beda, žalost, tuga, križ, nesreča vodi kakor tudi večkrat sreča človeka do pravega spoznanja molitve in daritve. — Duhovniki pa molimo javno na čast sv. Antonu, da bi dobri Bog izpolnil srčne želje častilem sv. Antona. Da je ta podoba še v nekem drugem oziru znamenita pozneje enkrat povem.

S takimi malimi in večjimi prispevki smo nabrali koncem meseca avgusta 1898 okroglo svoto 12000 kron, ne števíši obresti od denarja, ktere ga sem nalagal sproti, včasí pa tudi še popred, preden je bil nabran, v hranilnico. Da se zgradba čim preje pospeši, treba je tudi gredoč nabavljati potrebnega materijala, apno, pesek, opeko, kamen. Previdno je začeti z apnom, da se v zemlji česče vgasi, omladi in zmasti, potem v zidu trdno drži, čim stareje, tem bolje je. Nabava apna je pa tudi težavna. Navadne apnenice žgo v neokretnih krajih, kjer se drva ne dajo spraviti v denar, v kakih medvedjih brlogih in skalovjih, da bi ga človek skoraj nerad vzel, če bi ga zastonj dobil. Kako je pa tudi nerodna dolga vožnja v deževnem vremenu. Pripovedoval mi je skušen gospodar, da je nekoč šel v tako oddaljeno apnenico po voz apna za-se. Že opolnoči je odrinil z doma, pri apnenici je potem čakal poldneva predno je naložil, domu grede začne dež liti, apno se segreje, gasi, kuha, vre, mož je v skrbeh za koš in voz, prevrne apno z voza, polomi koš in pride zopet o polnoči premočen, lačen, žejen z volí vred domu brez apna pa s polomljenim košem. — Tako! Take težave imamo na kmetih, po deželi; srečni meščan ne ve o njih, in skoraj bi človek kaj takega ne verjel, ko bi sam ne poskusil. Za cerkev bo treba apna več kot stopetdeset voz, pa po takih potih voziti apno — s tlako — v deževnem vremenu, pa toliko voz! trdo pojde — škoda se lahko naredi velika, treba je modreje prevdariti. (Dalje sledi.)

Píše se nam:

Iz Tolmina. — Nagla smrt je dohitela v nedeljo 19. jan. t. l. na trgu v Dobrniču posestnika Franceta Perpar iz Korit, po domače Poznikov. Po dovršeni službi Božji okoli pol 12. ure poslušal je obč. slugo oklicavati, ter se razgovarjal in smotko kadil. Storiši potem par korakov zgrudil se je na tla. Okolo stoječi so prvi hip mislili, da mu je spodrsnilo na poledenelih tleh in so hitro priskočili na pomoč. Vkljub vsem poskusom, ga obuditi k zavesti, izdihnil je v hiši g. Kaporca v nekaj minutah. G. kaplan so v vsej naglici prihiteli iz zakristije s sv. oljem. Pokojni je bil pravi junak pri svojih 50 letih, in se je bil še-le 28. nov. 1907 poročil. Bil je radi svoje šegavosti in postrežljivosti obče priljubljen in daleč naokoli poznan. Zanimal se je kot samouk za starinoslovstvo in za prazgodovinske izkopine. V tem oziru je svoječasno tudi sodeloval obilo s poznanim našim starinoslovcem Jernejem Pečnik. — Pogreba se je udeležila obilna množica. Sedaj nam pa molče iz groba kliče: memento mori = spomni se smrti: „Odperta so groba vrata, — le dneva ne pove nobena pratka.“ — Ugodno zimo imajo na Tolminskem oziroma na Goriškem sploh. Snega se ne vidi, nego le na planinah. Temperatura znaša zjutraj 2 — 3 stopinje pod ničlo, popoldne pa do 6 stopinj nad ničlo po R. Na prisojnih livadah že zvončki binglajo in trobentice pojo. — Mlekárne dobro uspevajo, skoraj vsaka večja vas jo ima. Dela se sirovo maslo in pa po leti sir, sosebno na planinah. Speča se vse, še zadovoljiti se ne more vsem naročilom. Največ se odda masla v Trst; sir pa gre tudi čez mejo na Italijansko. Cena maslu je 2 K 40 v., siru pa 1 K 40 do 1 K 60 v. Prav moderno urejena je mlekarna v Cerknem, njeno sirovo maslo

je našlo pot celo na Črnegoro in v Egipt. Živinoreja je glavni vir, povrh pride ob dobri letni pa tudi sadje. Lani ni bila posebna letina, pa se je samo po železnici odpeljalo sadja približno za 45 000 K vrednosti, tako se je splošno računalo. Tudi žive goveje živine se redno veliko izvažajo v Celovec in na Dunaj, zaklana teleta pa v Gorico in Trst. Neurje je žal lani obilo škodo povzročilo v marsikaterih krajih; velik požar je bil 29. julija 1907 na Ponikvah, kjer je 24 hiš z gospodarskimi poslopji bilo uničenih. Nesrečo je povzročila zabela. Strehe so bile skoz in skoz slamnate. Popravilo se je z došlimi milodari in z zavarovalnico za silo nekaj hiš, večina je pa še podrtija. — Na splošno so ljudje to zimo še razmeroma zdravi, le stare pobira bela žena.

Domače vesti.

(Odlikovanje). Presvitli cesar podelil je deželnemu predsedniku gosp. Teodorju Schwarz baronstvo.

(Imenovanja.) Imenovani so za učitelje oziroma učiteljice gg.: Anton Vode za Zagradec, Franc Štular za Petrovo vas, Ljudovik Koželj in Josipina Verce za Žužemberk, Julijana Kocijančič za Studenec, Zofija Škofljanec za Podzemelj, Ignacij Hude in Josipina Kozamernik za Mirnopeč, Vlastimila Peršer za Radeče pri Zidanem Mostu, Ivan Štrukelj, Josip Odlasek in Antonija Virk vsi trije za Dobropolje. Gdč. Ana Grudnik pride v Trebnje.

(Učiteljske vesti.) Ker je učiteljica na šoli v Mokronogu gospdč. Donata Amalija obolela, imenovana je za suolentko gospdč. Ljudmila Odlasek. — C. kr. okr. šolski svet v Črnomlju imenoval je mesto iz službe stopivše učiteljice gospdč. Angele Ferlič, gospdč. Franjo Gerbec provizoričnim učiteljicam na štirirazredni ljudski šoli v Metliki. — C. kr. okr. šol. svet v Krškem nastavlja je mesto radi bolezni na dopustu bivajočega učitelja gosp. Viktor Jamšek-a, za suplenta na ljudski šoli v Radečah gospdč. Ljudmilo Abram, gospoda Fridrika Wurner pa kot suplenta na ljudski šoli na Raki, mesto radi bolezni na dopustu bivajočega nadučitelja g. Franc-a Lunder. Provizorično vodstvo šole prevzela je učiteljica gospa Franciška Lunder.

(Reaktiviran) je začasno vpokojeni davčni oficijal gospod Francišek Bervar.

(Državni poslanec g. Šuklje) obolel je po prestani hudi influenci na močnem bronhijalnem kataru in bo moral, kakor hitro malo okreva, na nujni nasvet zdravnikov, poiskati južno podnebje in tam dalj časa ostati, ker so pljuča močno afficirana. Gosp. dvorni svetnik Šuklje se vsled tega brani kandidature za deželni zbor.

(Gosp. dr. Rudolf Repič) okr. zdravnik v Št. Vidu pri Zatičini, kateri je povodom v pretečenem poletju v Št. Vidu in okolici razsajajočega legarja, na istem težko obolel, je sedaj na veliko veselje tamošnjega prebivalstva zopet popolnoma okrevljal ter prevzel zdravljenje v sanitetnem okrožju Grosuplje, v katerem ga je dosedaj nadomestoval gosp. dr. Mano Dereani iz Trebnjega.

(Za napravo strojev) je dovolil deželni odbor mle-karni v Št. Lovrencu ob Temenici podpora 400 K.

(Kranjska hranilnica) v Ljubljani podelila je Mlekarski zadrugi v Št. Lovrencu ob Temenici 300 K.

(Pravila) novo ustanovljenega društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v sodnem okraju Višnja gora je c. kr. dež. predsedništvo na znanje vzelo.

(Mlekarska zadruga) ustanovila se je na Krki.

(Zaupni shod) županov in svetovalcev v Metliki, je soglasno sprejel kandidature g. Šukljevo za kmečke občine.

(Podoknico) je priredilo 21. jan. „Dol. pevsko društvo“ gospdč. Milevi Lavrenčič, koja se je 22. jan. poročila z gosp. dr. Karl Zakrajšekom, okrožnim zdravnikom v Škofji Loki. Sedanja gospa Zakrajšek je bila večletna neumorna članica „Dol. pevskega društva.“

(Poročil) se je 14. jan. gosp. dr. Janko Polec, sodni adjunkt v Trebnjem, z gospico Marijo Lukanc pl. Savenburg, hčerko polkovnika v p. gosp. Mihaela Lukanc pl. Savenburg. Bilo srečno!

(Biserna poroka.) V nedeljo 9. februarja bo preteklo 60 let, odkar sta bila poročena učitelj g. Florian Kalingar in njegova nevesta Cilka roj. Peček, leta 1848. pred oltarjem Marije Device v Stopičah. Poročil ju je tedanji župnik preč. g. Janez Verščaj. — Zlato poroko sta obhajala 4. majnika 1898. tudi tam. Poročil ju je takrat sedanji župnik preč. gosp. Jakob Porenta, in svojo biserno poroko bodeta praznovala drugo po-

lovico majnika, najbrž 4. nedeljo po veliki noči, seveda tudi v Stopičah, ker sta bila oba tam rojena, krščena, vzgojena in že dvakrat poročena. — Gospod učitelj Kalingar je služboval na Toplicah, v Boštanju ob Savi, na Zdolah (Štirsko), v Mirni peči, v Valtu vasi in v Radovici, skupaj 41 let, ter je prejel od vlade kolajno za zvesto 41 letno službovanje, in pa 100 kron na mesec pokojnine. Na vseh svojih postajah bil je občečisljan in priljubljen prijatelj otrok. Zdaj živi s svojo gospo na Drski pri Rudolfovem v svoji hiši. Akoravno v lepi starosti, bavi se s sadjerejo in bučelami ter je vedno zdrav in upati je, da mu Bog da še doživeti železno poroko. Pa tudi dobra soproga še vedno sama zvršuje kuhinjska in hišna opravila. Živih otrok imata še pet; starejši sin je c. kr. okr. šolski nadzornik v Kranju na Gorenjskem, mlajši sin pa trgovec; tri hčere so omožene, starejša je mati g. Julija Slapšaka, nadučitelja v Vodcah; drugih šestero otrok je pa že v večnosti. Dočakala sta redko priliko, da vidita svoje pravnuke že v šolo hoditi. — K taki izvanredni slavnosti želimo tudi mi občepriljubljenima starčoma prav trdnega zdravja in vsestranske zadovoljnosti do skrajne meje človeškega življenja. B g jih živi!

(Domači hranilniki) pri mestni hranilnici v Novem mestu so se v prvem mesecu obstanka, to je v mesecu decembru takole vporabljali: Izdalo se je 45 hranilnikov. 21 potov se je prineslo nabrani denar izprazniti in vknjižiti. V 45 izdanih hranilnikih se je nahajalo 612 K 75 h. Hranilnika opustil ni nihče in tudi od prihranka nihče kaj dvignil. Hranilniki imajo za varčevanje res nekaj mikavnega in priporočati je, da se prav mnogi te novosti poslužujejo; saj za štiri krone prve vloge se hranilnik dobi brezplačno in se nadalje vsaka saj eno krono obsegajoča vloga lahko v obrestovanje naloži.

(Št. Jernej.) Da izjavimo svoje veselje nad pričetimi deli za trasiranje te proge, sta odposlala občinski in farni urad v Šent. Jerneju na načelnika tega odseka v Brežicah, velerodnega gosp. barona Alfieda Mosconia izjavo: Jasno je, da morejo dandanes prospetati samo oni produktivni kraji, ki imajo ugodna prometna sredstva, torej kraji, ki imajo bližnjo železnično zvezo. Velika in rodovitna je obširna šentjernejska ravan. Vinorejstvo se je zadnja leta čuda povzdignilo; prešičoreja je razvita. Zadnji čas je celo vis. c. kr. vlada svojo posebno pozornost obrnila na našo dolino glede konjereje. A pri vsem tem imamo šentjernejski jako neugodno pozicijo, ker smo na eno in drugo stran 20 do 23 km oddaljeni od železnice. Zato smo vsi prebivalci te obsežne doline z veliko radostjo pozdravili vest, da se je v Brežicah osnoval odbor, ki ima nalogo trasirati železnico Brežice-Rudolfovo. — Vemo dobro da s samim trasiranjem še ni železnica zidana. A v tem začetnem delu vidimo šentjernejski jutranjo zarjo, ki nam obeta toliko zaželjeno železnico in s to boljše čase. Kadarkor bodo ta pripravljajla dela končana, bodo započele vse prizadete občine: Št. Peter, Bela cerkev, Škofljan, Brusnice, Orehova, Št. Jernej, Kostanjevica, Križovo, Cerklje živahno akcijo za izvršitev te železniške proge. Obrnili se bomo na naše državne poslance, odposlali eventualno deputacije do visokega c. kr. železniškega ministrstva.

(Novi vinski zakon) jako priročne oblike ter tiskan na karton se dobi v knjigarni J. Krajec nasl. v Rudolfovem po 40 h komad.

(Za zgradbo železniške proge) Brežice-Kostanjevica-Novo mesto je občinski odbor v Kostanjevici imenoval v osrednji odbor gg. Lav. Bučarja, župana in posestnika in Al. Gatscha, trgovca in posestnika v Kostanjevici.

(Županstvu se je odpovedal) vsled starosti g. Janez Kerin v sv. Križu pri Kostanjevici. Vsled tega poverjeno je županstvo do prihodnjih volitev g. Alojziju Pisansky.

(Umrli je) v Rad. klavem po dolgotrajni bolezni krojaški pomočnik Josip Seničar. „Katolško društvo rokodelskih pomočnikov“ oskrbelo mu je kot svojemu bivšemu članu lep pogreb, s tem, da so ga nosili društveni člani in se je tudi društvo udeležilo v častnem šteilu z zastavo njegovega pokopa. Društveni pevski zbor pa mu je prav lepo zapel dve žalostinki, pred domom in na grobu. Bil je to lep dokaz vzajemne ljubezni, ki se goji v tem društvu. Tebi pa, blagi mladenič, bodi zemljica lahka!

(Umrli je) v Toplicah dne 23. jan. g. Ignacij Zupančič, c. kr. stotnik v pokoju, po vsi okolici znana oseba. Odšel je celih 80 let in vzlic visoki starosti hodil po koncu in stopal umerjeno, da si na prvi pogled spoznal vojaka-veterana. Dopršivši šesto leto gimnazije v Novem mestu je stopil kot prostovoljec v vojaški stan in hitro avanziral za nadlovca. Potem se je dal premestiti k mornarski infanteriji, kjer je v teku enega leta postal častnik. Po razpustu tega vojnega oddelka je prestopil v ogrski polk in se povzdignil do stotniške stopnje. Ko je slovo

dal vojaščini, je vzel v zakup graščino v Slavoniji in si pridobil denar in mnogo skušenj. Stare dni je hotel v domačem kraju preživeti, naselil se je v Toplicah in kupil primerno posestvo. Več let je kot župan izvrstno občini stal na čelu. Svetila mu večna luč!

(Kat. društvo rokodelskih pomočnikov) v Novem mestu napravi v nedeljo 16. febr. predpustno veselico s šaloigro „Občinski tepček“ in petjem.

(Kmetska zveza za sodni okraj novomeški.) Na občnem zboru Katoliškega političnega društva z dne 20. jan. t. l. se je sklenilo, da se ustanovi „Kmetska zveza za sodni okraj novomeški“. Namen tega društva je postaviti kmetske posestnike na samostojno politično in gospodarsko stališče. Braniti pred nasprotniki krščanske resnice in se v iste čim bolj uglobiti. Gajiti ljubezen do domovine in zvestobo do vladarja. Člane izobraževati potom predavanj, ljudskih knjižnic in časopisov. Izvolil se je osnivalni odbor, kateri ima izposlovati, da potrdi vlada društvena pravila. Ko se ustanovi društvo „Kmetska zveza“, se razpusti „Katol. politično društvo“.

(Obrtno politično društvo.) Vsled debate o razpustu „Katol. političnega društva“ se je razmotrivalo tudi obrtno vprašanje z ozirom na politično ter gospodarsko obrtno stališče. Povdarjalo se je, da je dandanes vsaki stan organiziran, kar je povsem na mestu, ker drugače bi močnejši šibkejšega spodrinil ter mu odvzel vse pravice, ki vzdržujejo obstanek posameznemu stanu. S svetovnim preobratom se mora tudi obrtni stan boriti za svoj obstanek, to je pa edino mogoče v krepki stanovski organizaciji s samosvojo pomočjo. Če ima delavstvo, pomočniki, ki so del tega stanu svoje organizacije, kako naj potem samostojni obrtniki shajajo brez teh. V lastnem obrtnem interesu je, da se duševno povzdigne ta stan; vsakega člana človeške družbe je dolžnost podpirati tudi to organizacijo, katera naj pospešuje splošni blagor človeštva. Na to se sklene, da se ustanovi „Politično obrtno društvo za Dolenjsko“ ter delovati na to, da se osnujejo enaka društva za Gorenjsko in Notranjsko, Ljubljana pa ima že „Obrambeno zvezo zavednih obrtnikov“, ker le na ta način pride tudi obrtni stan do svojih političnih pravic, katere mu pristojajo potom ustave.

(Živinski promet) na postajah Novo mesto, Trebnje in Velika Loka dolenske železnice v zadnjih petih letih. Naložili so:

Na postaji	leta	bikov	volov	krav	telet	ovac	kožá	pra- šičev	(Skupaj živine)
Novo mesto	1903	9	229	184	166	1084	673	3893	6238
	1904	18	301	190	230	2187	1985	4102	9013
	1905	12	381	281	190	3138	2633	8651	15.286
	1906	9	186	159	146	1980	1260	4562	8302
	1907	13	226	82	59	1972	2593	4791	9736
Trebnje	1903	1	3	—	26	—	—	3669	3699
	1904	4	28	6	23	—	—	4937	4998
	1905	1	42	5	125	—	—	5988	6161
	1906	2	6	12	45	—	—	4453	4518
	1907	12	22	29	10	—	—	3446	3519
Velika Loka	1903	22	224	209	283	104	67	3532	4441
	1904	29	194	170	289	26	69	3023	3800
	1905	34	410	212	372	118	20	4939	6105
	1906	42	261	239	388	90	49	5035	6104
	1907	62	320	102	306	39	—	4575	5404

(Antonov semenj) v Novem mestu dne 21. jan. se je dobro obnesel; prignali so 50 konj, 850 govede in nad 2000 prašičev. Kupčija je bila pri goveji živini in prašičih živahna; naložili so na železnico 31 volov in 319 prašičev. Cena se pri mladih prašičih počasi vzdiguje; pri debelih je od 90 h do 1 K, pri klalnih volih od 54 do 62 h pri 1 kg žive teže.

(Važnejši živinski semnji na Dolenjskem) meseca februarja bodo: v Novem mestu 3. (mesečni) za vso živino, in vsak pondeljek za prašiče; v Žužemberku 3., v Metliki 4., v Črnomlju in St. Jerneju 6.; v Semiču 14., v Kandiji 20., v Višnji gori 24., v Bučki in v Žubni 25., in v Toplicah 27.

(Bolnišnica usmiljenih bratov v Kandiji.) Pred seboj imamo 14. letno poročilo naše dolenske bolnišnice usmiljenih bratov, ki nam vnovič spričuje, kako blagodejno in koristno deluje med nami ta zavod. Tu posnamemo le nekatere reči. Oskrbovalo se je 1. 1907 v bolnišnici 1886 bolnikov, ki so skupno imeli oskrbo 36.521 dni ali 100 let. Ozdravelo je od 100 bolnikov, ako odbijemo jetične in ostarele, 71, zboljšalo skoraj 25, neozdravljenih je zapustilo bolnišnico od 100 bolnih 5; če pa odračunimo jetične in ostarele samo 3.23 odstotkov, umrlo jih je skupaj 62, to je 3.29 odstotkov. Največ bolnikov je bilo Kranjcev, in sicer Dolenjcev 1474, Gorenjcev 133, Notranjcev pa 93. Primorsko je poslalo 37, Štajarsko pa 35, Hrvatska 86 bolnikov itd. Glede na vero je bilo rimo-katoličanov 1863, grko-katolikov 33, pravoslavni 3 in 1 komunist. Jako zanimiv je tudi konečni pregled, ki kaže, kako od leta do leta raste število oskrbovalnih bolnikov in pa oskrbovalnih dni. Leta 1900 je bilo sprejetih 1287, l. 1901 1453, l. 1902 1558, l. 1903 1544, l. 1904 1594, l. 1905 1717, l. 1906 1749 in l. 1907 je naraslo število sprejetih na 1900. Koncem l. 1906 je ostalo v bolnišnici 86, l. 1907 pa 101. Operiranih je bilo 494. Od teh je umrlo samo 6 (tedaj nož ni tako grozno nevaren!), zboljšalo 14 in v bolnišnici ostalo 34. Zdravili so se le z malo izjemami bolniki brezplačno. Kolika dobrota za deželo, za občine! Slavna, zlasti dolenska županstva, ne pozabite tega pri svojih občinskih računih!

(Nesreča.) 16. jan. rigolal je v svojem vinogradu v Hmelčiču posestnik Janez Kos iz Vel. Kala občine Mirnapeč s svojo ženo in sestro ter Francetom Grabnar iz Mal. Kala in Francetom Krivic iz Doba. Nagloma se utrga zemlja in podsuje posestnika vinograda J. Kosa in delavca F. Grabnarja. Drugi, kateri so se še pravočasno rešili, začeli so takoj ponesrečenca odkopavati ter dobili F. Grabnarja, akoravno nevarno poškodovanega, vendar pa še živega izpod zasutja. J. Kos pa je bil vže mrtev vsled hudih notranjih poškodb, katere je dobil vsled pritiska zemlje.

(V Sv. Križu pri Kostanjevici) se je v petek zvečer ob 9. uri strašen prizor prigodil, kakršnega sedanji vaški fantje ne pomnijo. Neki 43 let stari Anton Krumar iz Topola je brez kacega prepira zabodel 21 let staremu Janezu Maroltu, posestnika sinu iz sv. Križa nož globoko v prsi, kateri je kmalo na to dušo izdihnil. Morilec je na to pobegnil. Kam se ne ve.

(Med gradnjo belokranjske železnice) se izvrši tudi povečanje kolodvorov in pomnožitev skladišč pri Grosupljem, v Novem mestu in Kočevju.

(Prijet) je bil v Trstu Franc Grandovec, ki je pobegnil iz zapore v Rudolfovem, v katerem bi imel šest mesecev sedeti. Najbrže se je hotel odpeljati v Ameriko.

(Lavretanske litanijske.) Za ljudsko petje zložil Anton Foerster (z novim besedilom). K—40. — Litanijske presv. srca Jezusovega. Za ljudsko petje zložil Anton Foerster (z novim besedilom). K—40. — Te litanijske se držijo popolnoma novega cerkvenega besedila; prirejene so za mešan, kakor tudi samo za moški ali samo za ženski zbor. Poje jih lahko vsak tudi manj izvežban zbor; da so pa v kljub svoji lahkotni in priprostosti pravi umotvor, nam jamči ime velezaslužnega gospoda skladatelja. — Obe litaniji dobe se v Kat. bukvarni v Ljubljani in pri J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Gospodarske stvari.

— (Oddaja ameriških trt in cepljenk.) Kmetijska podružnica v Novem mestu odda na pomlad iz svoje trtnice več tisoč sajenk (bilf) riparije portalis in cepljenk. Cena sajenkam je določena na 3 K za 100 trt, cepljenkam pa na 20 K za 100 trt. Cepljenke so požlahtnjene z najbolj priporočenimi vrstami, kakor s španjolom, z laškim rizlingom, z veltincem, s silvancem, s portugalko in žametasto črnino. Pravico do trt imajo pred vsem vinogradniki iz novomeškega in drugih dolenskih okrajev. Naročila se sprejemajo do 29. februarja t. l.

— (Oddaja sadnega drevja.) Kmetijska podružnica novomeška naznanja svojim p. n. udom, da dobe iz podružnične drevesnice brezplačno po 4 sadna drevesa. Čez to število jih mo-

rejo udje dobiti proti plačilu 70 h za drevo. Neudje morejo dobiti drevesa po 1 K 20 h v tem slučaju, če bi podružnični udje ne vzeli vseh za oddajo določenih dreves. Drevje je prav lepo in močno in pocepljeno z najpripravljenimi vrstami za Dolenjsko. Naročila se sprejemajo do 29. februarja t. l.

— (Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu) bo v četrtek 13. februarja t. l. ob 2. uri popoldne v društvenem prostoru (v hiši g. Jakšeta v Novem mestu). Spored: 1.) Poročilo o delovanju podružnice; 2.) poročilo o računih; 3.) predlogi za občni zbor v Ljubljani; 4.) slučajnosti; 5.) predavanje g. vodje Dolence: O pridelovanju zelenjave v Novem mestu; 6.) skioptične slike o perutinarstvu. — Vabimo vse p. n. člane, da se udeležijo občnega zbora v prav velikem številu.

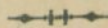
— (Tridnevni kmetijski tečaj na Grmu) priredi vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu od 10. do 12. februarja t. l. Pouk se bo vršil vsak dan od 9. do 12. dopoldne in od 2. do 4. popoldne in bo združen s praktičnimi razkazovanji. Pouk bo brezplačen in se ga more udeležiti vsak odrasel kmetovalec oziroma gospodinja. Dopoldne se bo poučevalo o času potrebnih vprašanj iz kmetijstva, popoldne pa o kmetijskem združništvu. Natančnejši spored bo naslednji: V ponedeljek 10. februarja dopoldne od 9. do 12.: Pridelovanje krme. Setev detelje in trave na njivah. Naprava novih travnikov. Nakup deteljnega in travnega semena. — Popoldne od 2. do 4.: Združništvo. Kmetijske nakupovalne zadruge. — V torek, 11. februarja dopoldne od 9. do 12.: Živinoreja. Reja in krmljenje molznih krav. Goveji hlevi. — Popoldne od 2. do 4.: Živino-rejske zadruge s posebnim ozirom na prašičorejske in perutninarske zadruge. — V sredo 12. februarja dopoldne od 9. do 12.: Mlekarstvo. Prodaja svežega mleka. Ravnanje z mlekom. Izdelovanje presnega masla. — Popoldne od 2. do 4.: Mlekarske zadruge. — Kdor se želi udeležiti tečaja, naj to naznani vodstvu šole po dopisnici. — Vodstvo kranjske kmetijske šole na Grmu, dne 22. januarja 1908. Rohrman, vodja.

— (Rdečica pri prašičih) ki povzroča vsako leto našim gospodarjem ogromno škodo, se da uspešno odvrnati le s cepljenjem. Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani je sklenil prijeti z vpeljavanjem cepljenja prašičev proti rdečici ter bo imel družbeni živinozdravnik nalogo to cepljenje izvrševati. Opozorjamo na članek spredaj pri „Gospodarstvu“.

— (Zavarovalnice za živino) se imajo tudi pri nas snovati in je c. kr. kmetijska družba že vse potrebno preskrbela; tiskana so pravila, kakor jih ministrstvo zahteva in potrjena so tudi pravila za pozavarovalnico, ki bo jemala škodo krajevnih zavarovalnic v pozavarovanje, kar bo omogočevalo škodo vzajemno uravnati po celi deželi.

— (Fosfatna umetna gnojila) so se podražila, in sicer Tomasova žlindra kakor tudi superfosfat. Tomasova žlindra je pri kilogramskem odstotku fosforove kisline za 1½ h dražja. V istem razmerju se je tudi rudninski superfosfat podražil.

— (Uvoz živine in mesa iz Srbije.) Pogodba s Srbijo je že gotova. Po tej pogodbi se bode smelo iz Srbije uvažati na leto določeno število goveje živine, prašičev in določena množina mesa. Agrarci (zastopniki kmetijskih teženj) so se močno branili te pogodbe, ker je velik udarec za naše živinorejce, a nič ni pomagalo. Čisto gotovo je, da bo to vpeljavanje srske živine in mesa vplivalo na nižje cene pri naši živini. Kakor poročajo časopisi, se je tudi v zadnjem času vtihotalpala srska živina v našo državo in sicer skozi Bosnijo. V takih razmerah ni nič čudnega, če živina nima tiste cene, kakor bi jo morala imeti, ako naj se reja izplačuje. Res žalostno, da morajo kmetijski interesi povsod zaostajati in da se na vse drugo bolj gleda kakor na kmeta!

Razne stvari.

(Svarilo!) Med kmečkim ljudstvom se širi vest, da bodo vse tvornice v zedinjenih ameriških državah, katere so sedaj vsled slabih kupčijskih razmer svoj obrat ustavile v nekaj mesecih pričele zopet delati in da bo vsled tega v Ameriki v kratkem zopet velika potreba delavcev. Dosedaj pa ni še nobenih poročev za to, da so te trditve resnične, temveč je skoro gotovo, da take vesti razširjajo parobrodna društva in njih opravniki le v ta namen, da se nekoliko ponehano izseljevanje v Ameriko zopet oživi. V resnici pa vladajo v Ameriki še vedno take razmere, da je vsako vseljevanje v to deželo odsvetovati.

* (Grozno eksplozijo) povzročil je 23. jan. v Budimpešti neki monter s tem, da je virgel v jarek, kjer so ležale

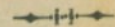
plinove cevi, katere so puščale plin, vžigalico. Plin se je vnel s takim pokom, da se ga je čulo po vsem mestu. Ranjenih je bilo nevarno šest delavcev. Kvišku vrženi so bili težki telefonski pokrovi. Voz nekega izvoščeka je bil popolnoma razbit. Tlak, več trgovin in stanovanj je poškodovanih in brezštevilo šip ubitih.

* (Svarilo izseljencem.) Novejši čas so začeli razni agentje, zlasti v južnih krajih Avstrije izselnikom v Ameriko prigovarjati, naj se ob enem pri nakupu vožnih listov, tudi zavarujejo za slučaj, da jih ameriška izselniška oblastva zavrnejo in jim ne puste stopiti na suho. Pred takim zavarovanjem se izseljenci iz več razlogov resno svariyo. Kajti kaj lahko se zgodi, da smatrajo izselniške oblasti tako zavarovanje za nekako nedopustno spodbujanje za izseljevanje in da izseljence ravno radi tega zavrnejo, ker so zavarovani. Vpoštevati se mora tudi to, da nima nobena zavarovalnica, bodisi domača ali tuja, pravice, sklepati taka zavarovanja. Postopanje dotičnih agentov je torej kaznjivo in protizakonito, izseljenci pa nimajo nikake sigurnosti, da so res zavarovani. Večinoma so taka zavarovanja navidezna in nimajo drugega namena, kot da agent iz izselnika izvabi poleg vožnine še zavarovalninski znesek, kateri je vedno precej visok.

* (Z mesom mrličev se je preživel.) Na pokopališču v Yeclu na Španskem so opazili, da nekdo odkopava grobove. Pokopališče so oblasti zastražile in dognale, da mož z imenom Artega izkopava mrličev in reže meso od kosti. Ko so ga pri-jeli, je tudi priznal, da se je preživel z mesom mrličev. Ker so pa našli v njegovem stanovanju več loncev nasoljenega človeškega mesa, sumijo, da je človeško meso tudi prodajal.

* (Raznotero.) V Parizu je popolnoma pogorela tržnica. Več oseb je ranjenih. Škoda znaša nad milijon frankov. — Toskanski nadvojvoda Ferdinand IV. je umrl v Solnogradu. — Močen potres imeli so 23. jan. na Italijanskem v Biancu, Afriko, Brancaneone, Brusano in Fesusani. Mnogo zgradb je poškodovanih v Biancu. — Vsled srčne kapi zgrudil se je v Celovcu na cesti krojaški pomočnik Tomaž Gregorič, rodom Kranjec, ter na mestu umrl. — Ob ogromni udeležbi občinstva pokopali so 21. jan. vlč. g. župnika Ivana Pavliča na Bizeljskem. — V San Francisku so prijeli dva japonska ogleduha, ko sta pregledovala neko utrdbo. — Na Reki se je ustrelil 23. jan. poštni uradnik Evg. Mayer ter med padcem potegnil seboj prtljago, na katerem je stala petrolejska svetilnica. V trenutku je bil v ognju. Ogenj, kateri je napravil nad 500 kron škode, so pogasili sosedje. — V Srbiji je v mnogih krajih lakota, ker delavci na deželi nimajo dela in vsled tega ne morejo preživljati svojih družin. Tudi se množe ropi zaradi lakote. — Vsled prenapolnjenih ječ na Ruskem, v katerih je bivalo v pretečenem letu nad 140.000 jetnikov, nasvetovala je uprava ječ ministrstvu, naj zida 14 novih ječ, kojih zgraditev bi stala šest milijonov rubljev.

* (Škof in napačni guverner.) Pred dvema tednoma je dobil škof Podolski brzojavko od anarhističnih komunistov, v kateri so zahtevali od njega 40.000 rubljev. Na brzojavki so označili dan in uro, ob kateri ima priti njihov poslanik, da dobi zahtevano vsoto. Brzojavko je škof oddal policiji. Sporočili so vso zadevo tudi guvernerju, ki je določil deset ljudi, da varujejo škofov dvorec. Na dan, ko je imel priti poslanik po zahtevano vsoto, je javil neki redar straži, da se pripelje v kratkem sam guverner pred škofov dvorec. Res je takoj na to obstala pred škofovo palačo kočija, v kateri se je pripeljal velik, elegantno oblečen gospod v uniformi kavalerijskega generala, kojega prsi so krasili mnogi zlati redi in medalje. Straže so mu izkazale čast in kavalerijski general je odšel v palačo naravnost k škofu. Po preteku četrte ure se je visoki dostojanstvenik veselega obraza vrnil iz palače ter se nato odpeljal s kočijo. Ko so škofovi ljudje po odhodu tega dostojanstvenika prišli v njegovo sobo, so našli škofa nezavestnega ležati na tleh, a okrog glave je imel navezano vrečo. Sedaj so se prepričali, da je bil dotični guverner navaden lopov, ki je na ta način ukradel škofu vse dragocenosti in ves gotov denar, ki ga je našel v blagajni. Lopova do sedaj še niso dobili.

Smešnice.

(Iz pred sodišča.) Sodnik (priči): „Je vam tudi kaj o tem pretepu na ušesa prišlo?“ — Priča: „Seveda, gospod sodnik, par gorkih zaušnic.“

(Nepotrebna skrb.) „Gospod župnik, je li prav, ako se žida goljufa?“ — Župnik: „Ne imejte nepotrebnih skrbi, seveda bi ne bilo prav, pa to se tudi nikoli ne pripeti.“

(Rodoviten kraj.) Finančni uradnik: „Vam tu okoli dobro raste?“ — Kmet: „O da, če drugo noče rasti, rastejo pa davki“.

(Brez pomena.) Sodnik: „Zakaj niste oddali najdeno denarnico na policiji?“ — Zatoženec: „Ker je bilo prepozno v noči!“ — Sodnik: In zakaj ne drugo jutro?“ — Zatoženec: „Ker ni bilo nič več notri!“

(Pametno.) „Milostiva, zakaj pa vaš soprog ne gre več na lov?“ — Gospa: „Zabranila sem mu jaz, kajti dosti dolgo gledala sem to gospodarstvo. Zajce hodijo gospodje strelat, kozle ustrele in mačke prinesejo pa domu.“

(Važen vzrok.) Peter (prijatelj): „Povej mi vendar Albert, zakaj si vzel ženo, ki tako grozno jeca?“ — Albert: „Prijatelj, tudi to ni napačno, kajti predno moja žena zvečer izgovori: A-a-albert, kaj že zopet greš v k-k-k-krémo?, sem vže jaz skozi vrata!“

(Ti meni, jaz tebi.) Dijak: „Bi mi li napravili obleko gospod mojster Cvirn?“ — Krojač: „Tako se ne imenujem.“ — Dijak: „To nič ne dé, jaz imenujem vse krojače tako.“ — Krojač: „To tudi nič ne dé, gospod Puf.“ — Dijak: „Puf? tako se ne imenujem.“ — Krojač: „Ja, vidite gospod, tako imenujem vse dijake.“

(Vojaška šola.) Častnik: „Kaj mora vojak napraviti, če se pelje z železnico skozi predor?“ — Vojak: „Glave in rok ne sme skozi okno moleti.“ — Častnik: „Zakaj ne?“ — Vojak: „Da ne poškoduje predora.“

(Predrznost.) Nekdo prosi svojega znanca naj mu posodi 30 kron. — „Imam jih samo 15“, mu odgovori znanec. — „No dobro“, pravi prvi, „dajte mi te, drugih 15 mi pa ostanete dolžni.“

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Gospod A. Gačnik 5 kg loja; g. Foršek 2 K 20 h; veleč. g. V. Bergant, župnik v p. 5 K; g. Bernard, dimnikar 4 K; veleč. g. P. Bernard Vovk 5 K; od igre 19 K 55 h; veleč. g. Fran Zorko, kapelan 10 K; veleč. gosp. dekan Janez Nagode 10 K; veleč. g. V. Bernik, župnik 10 K; slavna posojilnica v Višnji gori 30 K. — Blag. g. župan J. Vehovec je nabral v Žužemberku 85 K 50 h od sledečih gg. dobrotnikov: Preč. g. župnik Zupančič 10 K; po 5 K: župnik Poljak, Jos-fina Vehovec, Ivan Vehovec, A. Žlajpah, Jakob Dereani; po 4 K: Zbašnjak, župnik; po 3 K: dr. Doljan, c. kr. okr. sodnik, Završnik, c. kr. notar, A. Vehovec; po 2 K: Küssel, c. kr. sodni pristav, Cerkl, c. kr. davkar, Jos. Pehani, Franc Pehani, Fel. Pehani, Ivan Pehani, Valant, Zavrbi kaplan, Pogačar kaplan, Borštnar kaplan, Kutnar nadučitelj, dr. Konvalinka; po 1 K: Jos. pl. Poka, Kerne, c. kr. kontrolor, Koželj učitelj, Sotšek sodn. uradnik, Smerke trgovec, Cerček sodn. sluga, K. Zavodnik, c. kr. orožnik. G. Koželj, trgovec 80 h. Po 60 h: V. Perpar, Simsič organist, Jernej Lavrič, Fr. Lavrič, Drag. Lavrič, Fr. Kogej, Neimenovan; Neimenovan 50 h.

Podpisani izrekam srčno hvalo vsem podpirateljem naših dijakov, posebno pa še slavni posojilnici v Višnji gori in pa gospodu županu žužemberškemu, ki se leto za letom trudi, da nabere tako lepe svote za dijaško mizo. Plačnik bodi Bog!

Dr. Jos. Marinko.

Umrli so:

V drugi polovici januarja v Novem mestu: Jožef Šeničar, krojaški pomočnik, star 17 let, za jetiko; Ignacij Hladnik, star 3 leta, za ognuženjem možgan, in Marija Strniša, osebenka, stara 83 let, za influenco.

Loterijske številke.

TRST.	18. januarja	64	12	86	54	69
GRADEC.	25. januarja	64	51	8	50	74

Iščem učenko

za manufakturno trgovino —
iz boljše hiše. (23-2-1)
A. Ogrin, Novo mesto.

Nova zidana hiša

je na prodaj na Drski, 10 minut oddaljena od Novega mesta

z vsem gospodarskim poslopjem, s tremi sobami in s tremi njivami, z gozdom in vrtom in z vodo pod streho. Cena po dogovoru. Več se izve pri JERNEJ SITAR, na Drski št. 33. (282-0-4)

Pas sv. Jožefa

in sedem nedelj sv. Jožefu posvečenih. Lično v usnje vezana knjižica 1 K 40 h, po pošti 20 h več. — V založništvu J. Krajec nasl. v Rudolfovem.

Štiri nove hiše

22-3-1

dve v Rudolfovem, dve na Drski poleg zgradbe nove železnice, so na prodaj ali v najem. Zraven so še drugi lepi vrtovi in gospodarska poslopja. — Več o tom pove Marija Nečimer v Rudolfovem, za šolami št. 60.

Proda se iz proste roke

≡ kmetijsko posestvo ≡

obstoječe iz novo zidane, z opeko krite hiše, zidanega, z opeko kritega živinskega hleva, pōda, zidane kleti, na pol dvojni kozolec in svinjaki.

Pri tem je dobrih njiv, kjer se poseje do 24 mernikov žita, čez 3 orale sadnega vrta s košeninami, 2 orala lepega vinograda ter 6 oralov gozda, vse v najboljšem stanju in se drži skupaj.

Cena in pogoji pri posestniku.

(21-2-1)

Franc Brinovec

Stara gora, pošta Mirna, Dolenjsko.

Na prodaj je

(19-3-2)

celo zemljišče z gospodarskimi poslopji v dobrem stanu v Brunivasi št. 2. pri Mokronogu. Pojasnila daje župnik na Raki.

POSESTVO

(14-3-2)

tik Save, ob glavni cesti, s tremi orali njiv in travnikov, sedmimi orali bukovega in hrastovega gozda, hiše, obstoječe iz šestih sob, dveh kuhinj in dveh kleti. Hiša je za gostilno in prodajalno pripravna in je bilo v njej oboje svoj čas.

Natančneje se izve pri g. Fr. Pakj, pošta Radna ob Savi.

Stanovanje

obstoječe iz treh sob z razgledom na glavni trg, predsobe, kuhinje in pritlikin, se da takoj v najem v poprej Gustinovi hiši na glavnem trgu v Rudolfovem. — Več se izve pri lastnikih

(15-0-2)

Kopač-Paučič v Rudolfovem.

P. n.

(20-2-2)

Slavnemu občinstvu uljudno naznanjam, da sem prevzel 10. januarja 1908 staroznano

Brunnerjevo gostilno

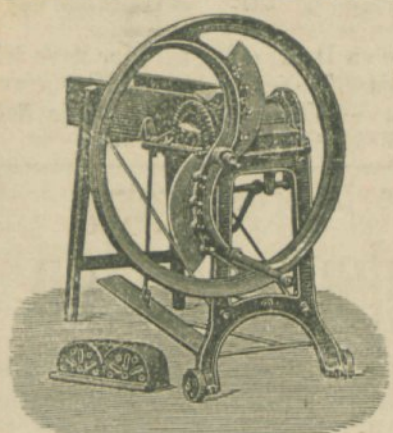
v kateri bom točil pristna, dobra dolenjska in metliška vina in pivo bratov Reininghaus v Gradcu, ter postregel cenjenim gostom s toplimi in mrzlimi jedili.

Potrudil se bom svoje goste vsestransko zadovoljiti.

V mnogobrojen obisk se najvljudneje priporočam.

Spoštovanjem

Ignacij Košak.

(2-10-3) **Tovarna strojev in železolivarna
K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)**

se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in od-biralnikov (trierjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, ben-cinovih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji.

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastoj in poštne prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta štev. 31.

Ženske lase

danju las in prhut, odlikovana z 10 zlatimi kolajunami, HAARPETROL za rast po-mladka, NUSIOL iz orehovega izvlečka za lase in brade čudovit uspeh, prekaša vsa dosejanja barvila. Poleg tega priporočam moj znani BRIVSKI SALON na novo urejen z najnovejšimi higijeničnimi komforti, s hitro, čisto in dobro postrežbo, želeč mnogobrojnega obiska.

Spoštovanjem se priporočam **Ivan Svetec**,
(5-24-6) brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg. (Nasproti mestne hiše.)

Meblovana, mesečna, soba je za oddati.

Zofa in 4 foteli, prav v dobrem stanu so tudi na-prodaj pri Ogrinu, Novomesto, glavni trg. (18-2-2)

Dobro ohranjen glasovir

je na prodaj. Več pove gozdar Zhuber v Soteski,
pošta Straža. (16-2-2)

Singerjevi šivalni stroji

ne samo za vse mogoče industrijske potrebe, ampak tudi za vsa domača dela te vrste dobijo se samo pri nas

Pazi naj se, da se kupuje stroje v naših prodajalnah,

katere se vse lahko spozna po zraven stoječem znaku.

Singer Ko. akcijsko društvo za šivalne stroje
v Rudolfovem, Glavni trg.

Podružnice v vseh večjih mestih.

Vsi šivalni stroji, ki jih ponujajo pod imenom „Singer“, so ponarejeni po našem starejšem sistemu, ki ga sedanji novejši sistemi rodbinskih strojev daleč presegajo po konstrukciji, delazmožnosti in trpežnosti.

Trden, še jako dobro ohranjen voz,

ki nese 150 starih centov, prodaja prav po ceni Anton Kramaršič, posestnik, Jurka vas pri Rudolfovem. (8-3-3)

Steckenpferd-lilijsko-mlečno milo

Bergmanna & Co. Draždani in Tečín n. L.

je in ostane glasom vsak dan došli priznalnic najuspešnejše vseh medicinalnih mil proti pégam kakor tudi v dosego in ohranitev nežne, mehke kože in rožnate polti. — Dobiva se po 80 v komad v vseh lekarnah, drožerijah, parfumerijah, trgovinah mila in brivnicah. (1-8-3)

Vabilo za nakup istr. vina.

Fino pristno garantirano vino, več tisoč hektolitrov, belo, rudeče, in črno od 36 v naprej postavljeno na tukajšnji drž. kolodvor proti gotovemu plačilu, je za prodati in se ekspedira iz vzorne kleti kršč. vinarske zadruge v Vodnjanu. Cene za vagone po dogovoru. Tropinovec in droženka (istr. konjak) I^a od 70 do 80 novč. liter.

Za kršč. vinar. zadruge: (6-12-4)

Ivan Pujman, poslovodja, Dignano, Istra.

Želodčne kapljice

preje znane pod imenom
Kapljice sv. Marka,

sredstvo proti slabosti želodca, osobito proti koliki in uje-danju v želodcu in trebuhu ter proti zaprtim vetrovom. Podpira prebavo težkih, mastnih in preobilo užitih jedi.

1 duc. 4 K, 5 duc. 17 K, 10 duc. 32 K poštne prosto postavljeno na vsako pošto.

Prosim, izvolite mi poslati še 12 steklenic „Želodčnih kapljic“, ktere nujno potrebujem, ker na moji osebi čudodelno delujejo. Božo Pazič, Kapel-stari. — Prosim en ducat kapljic, ker sem se pri dveh mi poslanih ducatih prepričal, da izvrstno delujejo in jih hočem tudi svojim prijateljem priporočiti. Niko Stražičić, Babino polje. — Enakih dopisov, katerih vseh tu navesti ne morem, imam veliko in so vsakemu na upo-gled. Te kapljice izdeluje samo gradska lekarna v Zagrebu, radi tega treba je pri naročilih sledeč natančen naslov napisati: (3-5-3)

Gradska lekarna Zagreb, poleg trga sv. Marka 48.